

hogy a szerzetesnővérek idős, beteg mivel-
tuk ellenére tevékenyen kivették a részüket
az otthon fenntartásából. Azon túl, hogy
naponta szentmisén vettek részt, elvégezték
a rendi imádságaikat, ellátták a ház körüli
munkákat is: sekrestye, konyha, mosoda,
takarítás, ünnepek megszervezése, az ágy-
ban fekvők ápolása stb. Igen szépek voltak
a nővérek kézimunkái, hímzései, sőt, az ott
élő szerzetesek rendi ruháit bemutató ba-
bakiállítás is. A közösség a bekerülő nővér
mindennapjait kísérte, tette szebbé egészen
a végső nagy útig!

A rengeteg kép között örömmel fedez-
tem fel az 1993 nyarán készült csoportké-
pet, amikor francia cserkészekkel két hetet
együtt dolgoztunk az intézményben, felújít-
va-lefestve régi bútorokat, és bekapcsolódva
a terménybetakarítás munkálataiba.

Az írás legizgalmasabb része a 162–274.
oldalakon olvasható arcképcsarnok, mely
több száz nővér életrajzát tartalmazza áb-
cérendben. Ezt követi az itt dolgozó férfi
szerzetesek rövid bemutatása. Ugyanitt ol-
vashatunk az otthonban szolgálatot teljesí-
tő lelkészekről, akik éveken keresztül látták
el a nővérek lelki gondozását, gyóntatását,
szentmisét mutattak be, illetve részt vet-
tek örömeikben, elkísérték őket a temetőig.
Természetesen a szeretetszolgálat vezetői és
az intézmény igazgatói is bemutatásra ke-
rültek.

Vannak, akik azt mondják, hogy a *Függelék*
nem is érdemes elolvasni, vagy fella-
pozni, mert a lényeg már leírásra került. Én
azonban ezzel a fejezettel kezdtem az olva-
sást, hiszen itt vannak felsorolva a jászberé-
nyi Újtemető sírkertjében nyugvó nővérek
adatai. Néhányuk arca is megjelent emléke-
zetemben. Ugyancsak a *Függelék*ben olvas-
hatjuk a munkatársak névsorát.

Segíti a könyv forgatását, a téma feldol-
gozását a forrásjegyzék, a névmutató és a
helynévmutató, melyek elmaradhatatlan
kiegészítői dr. Suba Györgyné munkáinak.

A nyomdai feladatokat a debreceni Kapi-
tális Nyomda Kft. végezte, így olyan kiad-

ványt vehetünk a kezünkbe, melyet a tar-
talom megismerése előtt is örömmel forgat-
hatunk, lapozgathatunk. A könyv kiadója a
Jász Helytörténeti Kör és a Jászapátiak Ba-
ráti Egyesülete. Támogatták: a Jászok Egye-
sülete, „A Jászságért” Alapítvány, az Embe-
ri Erőforrások Minisztériuma, Jászberény
Város Önkormányzata, magán- és közéleti
emberek, valamint az előfizetők széles tábo-
ra, akiknek neve szintén olvasható a könyv
utolsó lapjain.

A kiadvány a kitűzött célját messzemenő-
kig elérte: méltó emlék állítódott az itt élt
kedvesnővéreknek, megörökítve életüket,
mindennapjaikat, életük utolsó éveit-óráit.

Szívből ajánlom mindenkinek, aki a
téma iránt érdeklődik, lokálpatriótának,
avagy csak a közelmúltunk iránt érdeklő-
dőknek.

(Dr. Suba Györgyné Kocsis Julianna: Sze-
retetszolgálat Jászberényben 1950-től. Jász
Helytörténeti Kör–Jászapátiak Baráti Egye-
sülete, Jászberény, 2020. 387 oldal)

Fr. Varga Kamill O. F. M.

JÁZSÁGI NÉPMESÉK

„Minden mese örzi annak a kornak az em-
lékét, amikor az ember nemcsak megérteni
akarta mindazt, amit látott, hallott, érzé-
kelt és tapasztalt, hanem a dolgok megkér-
dőjelezése, felülbírálása nélkül benne élt
mindebben, mert ebből táplálkozott, ez volt
saját természetes erőforrása. Úgy volt jelen a
világban, hogy javára szolgált minden, ami
körülvette, és ő is javára volt mindennek.”
(Boldizsár Ildikó)

A fenti idézet valósága jól tükröződik an-
nak az igényes kivitelű, szép meséskönyv-
nek a tartalmából, amely a Jász Múzeum
fennállásának 145. évfordulója tiszteletére
jelent meg. A múzeum munkatársai régóta
tervezték a különleges népmese-gyűjtemény
kiadását. 2019-ben a Városi Könyvtár si-
kerrel pályázott a Jászsági Népmesepont
létrehozására, melynek egyik eleme volt a

kötet kiadása. Így született meg dr. Bathó Edit múzeumigazgató szerkesztésében *A félig nyüzött bakkecske* című kötet, amely 54 jászági népmesét tartalmaz.

Az egyedülálló vállalkozás kiemelt jelentősége, hogy először teszi hozzáférhetővé az olvasók számára a Jászság népmeseikincsének darabjait. A kötetből megtudhatjuk, mit meséltek, mit hallgattak az itt élők, és hogyan hagyományozódott át, hogyan változott egy-egy mese a mesélő személyén átforgulva és a helyi sajátosságokhoz igazodva.

A jászági emberek értékrendjében a munka volt a legfontosabb, de megtalálták az alkalmat a társas együttlétekre is. Ilyenkor rendszerint akadt olyan ízes beszédű mesemondó, akinek történeteit szívesen hallgatták a közösen végzett munkák közben, a hosszú téli estéken, vagy az istállók melegében a felnőttek

és a gyerekek egyaránt. Bármilyen nehéz is volt a mindennapok világa, a mese egy időre feledtette a gondokat, általuk egy olyan világba kerültek, ahol a jó elnyeri a jutalmát, és az igazság győz. A gyermekeknek mondott esti mesékben pedig a valóság és álomvilág keveredéséből szövéődtek a csodás történetek, melyekben jelen van az igazság, a jóság iránti vágy és a tanító szándék is.

A Jászság gazdag népmesehagyatékából már a XIX. század közepétől lejegyezték néhányat, a XX. század elejétől pedig olyan neves személyiségek kutatták az itt hallott történeteket, mint Berze Nagy János, firtosváraljai Deák Ferenc, bikfalvi Bene Lajos vagy Erdész Sándor, a Jász Múzeum egykori igazgatója és mások. Később is folyamatosan gyűjtötték a meséket, így kerülhettek a kötetbe az utóbbi évtizedekből a Molnár István, a Faragó Jánosné, a Besenyi Vendel,

a Halla János és a Pernyész Livia által gyűjtött népmesék.

A Jászságban összegyűjtött és közreadott népmesék között vannak tündérmesék, legenda- és állatmesék és nagy számban tréfás mesék is. Közös jellemzőjük, hogy a szereplők számára térben és időben semmi sem lehetetlen, megjelenik a mesebeli tündérvilág, a csodás átváltozások, képzeletbeli lények, ám olykor a kissé félelmetes szörnyek, ijesztő történetek is, melyek a mesék végére általában megnyugtató módon oldódnak fel. A népmesék gyakran fontos erkölcsi értékeket, tanításokat közvetítenek, melyek szerint kellő akarattal, kitartással, olykor furfanggal, találékonysággal lényegében minden elérhető. A mesék többségében megjelenik az alapvető emberi érték: a barátság, a hűség és a szeretet mindent legyőző ereje.

A kötetben közzétett mesék többsége nem csupán a Jászságban ismert, de sajátos elemei és nyelvezete jászságivá tette ezeket. Vannak egyedi, csak helyben ismert mesék is, mint a *Búzakalászban lett fiú*, vagy *Az eceteshordó*.

Nagyon sok mese népnyelvi formában maradt fenn, ami ma már nehezen lenne érthető. A kötetben ezért a mesék irodalmi nyelven olvashatók, de a *Tündérkirálynő* című népnyelven és irodalmi nyelven is megjelent. A régen természetes módon használt népies kifejezések, idegen szavak magyarázata a jegyzetben található.

A kötet a tartalmán túl külső megjelenésével is kedvet csinál az olvasóknak a mesék világát idéző különlegesen szép illusztrációkkal, melyek a városi könyvtár munkatársa, Verseginé Újhelyi Petra alkotásai.

A dr. Bathó Edit által szerkesztett szép és igényes kivitelű kötet méltó ajándék a múzeum jeles évfordulóján, hiszen elsőként teszi közzé elődeink szellemi hagyatékának fontos részét, a Jászság népmeseörökségét.

És hogy mi mindenről olvashatunk a meséskönyvben? A szerkesztői bevezető így foglalja össze a mesék jellemzőit: „Általuk

megismerheti a tündérek, a boszorkányok, az óriások világát, az Igazság és a Hamisság párharcát, az aranyszarvas és a félig nyüzött bakkecske történetét. Megtudhatjuk mit csinált Hamu Jankó, Csalóka Péter, Arasztos Tóbiás, Babszem Jankó, Bolond Mihók és Paprika Jancsi, de az is kiderül, hogyan találkozott Jézus és Szent Péter a lusta legénnyel, hogyan járt túl a szegény ember a gazdag ember eszén, és hogyan vágta le a cigány egyszerre a sárkány mind a tizenkét fejét. S aki ezeket a történeteket nem hiszi, hát járjon utána!”

Ehhez pedig az első lépés, ha a Kedves Olvasó elolvassa, és gyermekeinek, unokáinak meséli ezeket a varázslatos világot idéző tanulságos, szórakoztató, nem ritkán tréfás történeteket, a Jászság különleges meséskönyvét, amit felnőttek és gyerekek számára egyaránt jó szívvel ajánlhatunk.

(A félig nyüzött bakkecske. Népmesék a Jászságból. A szöveget gondozta és szerkesztette: dr. Bathó Edit. Technikai munkatársak: Bugyi Gábor, Papné Varga Bernadett. Színes képekkel illusztrált, kemény kötésben. Jászsági Füzetek 56. Jászberény, 2019. 224 oldal)

Papp Izabella

„ÉRCES” MŰEMLÉKEK A „HÁROM VÁROS” SZÍVÉBEN

A Kecskeméti Városszépítő Egyesület kiadásában megjelent „Észnek hódol az érc...” című átfogó és egyben igencsak hiánypótló mű nem csupán Tiringer Ferenc ötvösművész és aranykoszorús műlakatosmesternek és életművének állít emléket, hanem egyben megemlékezik a „három város”, azaz Kecskemét, Cegléd és Nagykőrös, valamint térségének és szemelvényekben fővárosunk hajdani kovácmesterségének virágzásáról és az emlékül hagyott műremekekről.

Tiringer Ferenc 1875-ben született Tiring Lajos és nemes Takács Mária Zsófia gyermekeként. A gyermek névválasztása

nem volt éppen szokványos, hiszen korábban született bátyja is ezen nevet viselte korán bekövetkezett haláláig. Így a „kis” Ferenc szüleinek biztos megnyugvást és békés emléket is jelenthetett az elvesztett gyermek után. A kovácsinasból lett műlakatos mindössze 21 évesen európai körútra indult, mint egykoron a mezővárosi fejlődés évszázadaiban a céhlegények, hogy eltanulják a híres mesterek fogásait, a szakma csinját-bínját. Nem volt ez másként Ferencel sem, aki hazatérve, Budapest és Pozsony után Kecskeméten kezdett dolgozni, így teremtve meg ama csodálatos életművet, melyet a „hírös város” azóta is őriz a hálás utókornak. Lépten-nyomon „belebotlunk” ezen iparművészeti remekbe, melyeket a mester a tökéletesség jegyében hagyott az utókorra és melyek fennen hirdetik nem csupán Tiringer Ferenc jártasságát a szakmában és az anyagismeretben, hanem a kor hazai technikai színvonalát is. Az album a mozgalmas, a két világháborút megélt mester életművén túl a kordokumentumokat felvonultatva mutatja be Tiringer életének azon állomásait, melyek az ő vállát éppoly súllyal nyomták, mint honfitársaiét, hiszen a „nagy háború” kitörése, a gazdasági világválság, a második világegés vagy éppen a szovjet berendezkedés követte a boldognak és termékenynek mondott kiegyezést. De Tiringer Ferenc töretlen munkabírással, környezetének szebbé, illetve jobbá tételével, mondhatni Kecskemét városának egyfajta eleganciáját teremtette meg, ahol a stílus és ember egy célban forrt össze, melynek anyaga nem volt más, mint az ércnek világa. Tűzben edzett alkotások ezek, melyek páratlan elhivatottságot és szakma-szeretetet hirdetnek.

